

על הפרשה ועניני דיומא

זהר הקדוש מתוק מדבש עם פרוש

תיקוני וזרי חלקג		
יום	וילנא	מתוק מדבש
ראשון	ק"ה ע"א	תע-תעו
שני	ק"ה ע"ב	תעו-תפג
שלישי	ק"ו ע"א וע"ב	תפג-תפט
רביעי	ק"ו ע"א וע"ב	תפט-תצה
חמישי	ק"ו ע"א וע"ב	תצה-תקב
שישי	ק"ז ע"א וע"ב	תקב-תקח
שבת	ק"ח ע"א וע"ב	תקח-תקמז

לישמיעת שיעורי עמוד היומי
- ברשה"ק ובאדיש -
03.617.11.40

עלון מס' 380 | פרשת ויק"פ תשפ"ו

י"ל בעזרה ש"ת ע"י
בית הוהר "מתוק מדבש" ת.ר. 5315 ירושלים

את הערב רב לא שתפו בנדבת המשכן

ויקהל משה וגו', מאן אתר פניש לון, אלא בגין דהוון אינון ערב רב בינייהו, אצטריף משה לאכנשא לון וליחדא לון מבינייהו.

ויקהל משה, רבי אבא פתח, (דברים לא יב) הקהל את העם האנשים והנשים והטף, מה להלן כללא דכלהו ישראל, אוף הכא כללא דכלהו ישראל, ומאן אינון שתין רבוא. רבי אלעזר פתח קרא בישראל, פד נחית משה מן טורא דסיני, דכתיב (שמות לב יז) וישמע יהושע את קול העם ברעה, ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה, וישמע יהושע, וכי יהושע שמע ומשה לא שמע, אלא ודאי עד השתא יהושע לא הוה ידע ומשה הוה ידע, אי הכי מהו ברעה. אלא ברעה בה' פתיב, דההוא קלא בסטרא אחרא הוה, ויהושע דהוה אנפוי דסיהרא, אסתפל

מתוק מדבש

מן טורא דסיני כשירד משה מן הר סיני, ומפרש למה הקהילם דכתיב וישמע יהושע את קול העם ברעה, ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה, והקשה מה שכתוב וישמע יהושע, וכי רק יהושע שמע ומשה לא שמע הלא אם היה נשמע קול התרועה עד שם היה גם משה שומע, ומתרץ אלא ודאי עד השתא יהושע לא הוה ידע אלא ודאי עד עתה יהושע לא היה יודע שישראל חטאו בעגל, ומשה הוה ידע אכל משה היה יודע ושמע הפל בעודו על הר סיני, לכן פתיב וישמע יהושע, אי הכי אם פן שיהושע לא ידע עדין שהקול היה בשביל העגל, מהו ברעה למה אמר לשון רעה.

ואמר אלא ברעה בה' פתיב מלת ברעה הפתיב הוא בה' והקרי הוא ברעו בו', שבא לרמוז שלא היה קולו של ו' שהוא קולו של [בחינת] התפארת הנקרא קול, אלא דההוא קלא בסטרא אחרא הוה שקול ההוא היה בסטרא אחרא הנקרא רעה, כפרוש רש"י שהיו מריעים ושמחים וצוחקים לפני העגל, ויהושע דהוה

את הערב רב לא שתפו בנדבת המשכן ויקהל משה וגו' וקשה מאן אתר פניש לון מאיזה מקום הקהיל אותם, הרי הרבה פעמים דבר עמהם ולא הצריך הכתוב לומר ויקהל, ואמר אלא בגין דהוון אינון ערב רב בינייהו אלא לפי שהערב רב היו ביניהם, אצטריף משה לאכנשא לון היה צריך משה להקהיל אותם, וליחדא לון מבינייהו וליחד אותם מביניהם במעשה המשכן, שלא יהיו עוד מערבים עם הערב רב בנדבת המשכן.

ויקהל משה, רבי אבא פתח לפרש מה שכתוב הקהל את העם האנשים והנשים והטף, מה להלן כללא דכלהו ישראל מה שם שכתוב הקהל היינו כללות כל ישראל, אוף הכא כללא דכלהו ישראל אף פאן מה שכתוב ויקהל היינו כללות כל ישראל, ומאן אינון ומי הם, ואמר שתין רבוא הם ששים רבוא בני ישראל הגברים לבד הטף, והם היו המנדבים לנדבת המשכן.

רבי אלעזר פתח קרא בישראל רבי אלעזר פתח לפרש הפסוק בישראל שהקהילם משה פד נחית משה

בההוא קלא דההו דסטרא דרעה, מיד ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה.

בההיא שעתא אתברו תרין לוחי אבנא דהו בקדמיתא, והא אוקימנא, דאינון אתייקרו על ידוי (דף קצה ע"ב) ונפלו ואתברו, מאי טעמא, בגין דפרחו אתוון מגו לוחי אבנין.

הרוחני לא יכל לסבל בקרבו שום דבר גשמי

דבר אחר מי עלה שמים, דא אליהו, דכתיב ביה (מ"ב ב יא) ויעל אליהו בסערה השמים, וכי היך יכיל אליהו לסלקא לשמים, והא בלהו שמים לא יכלין למסבל אפילו גרעינא פחרדל מגופא דהאי עלמא, ואת אמרת ויעל אליהו בסערה השמים, אלא כמה דאת אמר (שמות יט כ) וירד יהו"ה על הר סיני, וכתיב (שם כד יח) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר, וכי קדשא בריך הוא דההו בטורא דסיני, וכתיב (שם פסוק יז) ומראה פבוד יהו"ה פאש אוכלת בראש ההר, איך יכיל משה לסלקא גביה.

אלא במשה פתיב, ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר, דעאל גו עננא כמאן דאתלבש

מתוק מדבש

הרוחני לא יכל לסבל בקרבו שום דבר גשמי

דבר אחר פרוש אחר על מה שכתוב מי עלה שמים, דא אליהו זה נאמר על אליהו הנביא, דכתיב ביה ויעל אליהו בסערה השמים הרי בו מפרש שעלה לשמים, ושואל וכי היך יכיל אליהו לסלקא לשמים וכי איך היה יכול אליהו לעלות בגופו לשמים, והא בלהו שמים לא יכלין למסבל אפילו גרעינא פחרדל מגופא דהאי עלמא והרי כל השמים אינם יכולים לסבל אפלו בגרעין חרדל מגוף של עולם הזה, כי הרוחני לא יכול לסבל בקרבו שום דבר גשמי, ואת אמרת ואיך אתה אומר ויעל אליהו בסערה השמים, ומתוך אלא כמה דאת אמר אלא כמו שנאמר וירד יהו"ה על הר סיני, וכתיב ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר גם שם קשה וכי קדשא בריך הוא דההו בטורא דסיני והרי הקדוש ברוך הוא היה על הר סיני, וכתיב ומראה פבוד יהו"ה פאש אוכלת בראש ההר אם פן איך יכיל משה לסלקא גביה איך היה יכול משה לעלות בגופו אל הקדוש ברוך הוא.

ומשיב אלא במשה פתיב, ויבא משה בתוך הענן, ויעל אל ההר שפרושו דעאל גו עננא כמאן דאתלבש בלבושא שונכנס בתוך הענן כמי שנתלבש בלבוש, הכי נמי אתלבש בעננא ועאל בגייה כמו כן מה שכתוב ואל משה אמר עלה אל ה', היינו שנתלבש

אנפוי דסיהרא ויהושע שהיו פניו פני הלכנה כלומר שהיה משרש במלכות שבה אחיזת החיצונים, אסתפל בההוא קלא דההו דסטרא דרעה הסתפל והתבונן והרגיש באתו הקול שהוא מצד הרעה, והרגיש שישאל מגבירים פח הקלפה ופוגמים, כי אין הפונה שיהושע שמע שמיעה גשמית, אלא שמע והבין שיש קול מלחמת החיצונים כנגד מחנה הקדשה של השכינה, מה שאין פן משה שהיו פניו כפני החמה ואחיותו היה בבחינת התפארת, אין קול הקלפות גשמע אליו, לכן מיד ששמע יהושע את קול העם ברעה ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה כלומר קול מלחמת החיצונים המתגברים על הקדשה.

ואמר כי בההיא שעתא אתברו תרין לוחי אבנא דהו בקדמיתא בשעה של מלחמת הסטרא אחרא בקדשה נשברו שתי לוחות אבנים הראשונים, והא אוקימנא דאינון אתייקרו על ידוי (דף קצה ע"ב) ונפלו ואתברו והרי העמדנו שהכבדו על ידיו של משה ונפלו מידיו ונשברו, מאי טעמא מהו הטעם שהכבדו על ידיו של משה, ואמר בגין דפרחו אתוון מגו לוחי אבנין לפי שפרחו האותיות מן לוחות האבנים שהם נתנו רוח חיים באבני הלוחות, ועתה שפרח הרוח שלא תפגם נשארו האבנים בלי חיות והכבדו על ידיו ונפלו ונשברו, וגם הם יתקנו ויחיו בעת תחית המתים.

(דף קצה ע"א-ע"ב, ובכיאורינו כרך ח עמ' קפו-קפט)

בְּלוֹשָׁא, הָכִי נָמִי אֶתְלַבֵּשׁ בְּעֵנָא וְעָאֵל בְּגוּיָה, וּבְעֵנָא אֶתְקָרִיב לְגַבִּי אֲשָׁא וְיִכִּיל לְמַקְרָב, אוּף הָכִי אֵלִיהוּ, דְּכְתִיב וַיַּעַל אֵלֵיהוּ בַּסַּעֲרָה הַשָּׁמַיִם, דְּעָאֵל בְּהֵיא סַעֲרָה וְאֶתְלַבֵּשׁ בֵּיה בְּהֵיא סַעֲרָה, וְסָלִיק לְעֵילָא.

וְרָזָא אֲשַׁפְחָנָא בְּסַפְרָא דְאָדָם קְדָמָאָה, דְּאָמַר בְּאֵינוּן תּוֹלְדוֹת דְּעֵלְמָא, רוּחָא חָדָא יְהֵא דִּיחֻת לְעֵלְמָא בְּאַרְעָא, וְיֶתְלַבֵּשׁ בְּגוּפָא, וְאֵלִיהוּ שְׁמִיָּה, וּבְהֵיא גוּפָא יִסְתַּלַּק וְיִשְׁתַּלִּיל מְגוּפִיָּה, וְיִשְׁתַּאֲר בַּסַּעֲרָה, וְגוּפָא דְנְהוּרָא אַחְרָא יִזְדַּמֵּן לִיָּה לְמַהוּי גוּ מְלֹאכִי, וְכַד יַחֻת יֶתְלַבֵּשׁ בְּהֵיא גוּפָא דִּישְׁתַּאֲר בְּהֵיא עֵלְמָא, וּבְהֵיא גוּפָא יִתְחַזִּי לְתַתָּא, וּבְגוּפָא אַחְרָא יִתְחַזִּי לְעֵילָא, וְדָא אֵיהוּ רָזָא דְמִי עֵלָה שְׁמַיִם וַיֵּרֵד, לֹא הָוָה בַּר נֶשׁ דְּסָלִיק לְשְׁמַיָּא רוּחָא דִּילִיָּה וְנַחִית לְבַתֵּר לְתַתָּא, בַּר אֵלִיהוּ, דְּאֵיהוּ סָלִיק לְעֵילָא וְנַחִית לְתַתָּא.

פרשת בקודי

עֲנִין הָעֵיוֹן וְהַתְּבוּנָנוֹת בְּדַרְכֵי הַשִּׁי"ת

רַבִּי יוֹסִי פָתַח, (תהלים לא כ) מָה רַב טוֹבָךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאִיךָ, פְּעַלְתָּ לְחוֹסִים בְּךָ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם, מָה רַב טוֹבָךָ, כִּמָּה אֵית לֹון לְבַנֵּי נֶשָׁא לְאַסְתַּפְלָא, וּלְמַנְדַּע בְּאַרְחוּי דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

מְתוֹק מְדַבֵּשׁ

הַמְלֹאכִים, וְהוּא סוּד הַחֲלוּקָא דְרַבְּנֵן שְׂבוּ מִתְּלַבְּשׁוֹת הַנְּשָׁמוֹת בְּגוּן עֵדָן, וְכַד יַחֻת יֶתְלַבֵּשׁ בְּהֵיא גוּפָא דִּישְׁתַּאֲר בְּהֵיא עֵלְמָא וּכְשִׁירָד לְעוֹלָם הִנְהָ יֶתְלַבֵּשׁ בְּגוּף הַגְּשָׁמִי שֶׁהִשְׁאִיר בַּסַּעֲרָה בְּעוֹלָם הַתְּחַתּוֹן, וּבְהֵיא גוּפָא יִתְחַזִּי לְתַתָּא וּבְגוּף הֵיא יִתְרָאָה וְיִתְגַּלָּה לְבַנֵּי אָדָם לְמַטָּה, וּבְגוּפָא אַחְרָא יִתְחַזִּי לְעֵילָא וּבְגוּף הָאֲחֵר שֶׁל אוּר יִתְרָאָה לְמַעְלָה, וְדָא אֵיהוּ רָזָא וְזֵהוּ הַסוּד דְּמִי עֵלָה שְׁמַיִם וַיֵּרֵד שֶׁהוּא אֵלִיהוּ, כִּי לֹא הָוָה בַּר נֶשׁ דְּסָלִיק לְשְׁמַיָּא רוּחָא דִּילִיָּה, וְנַחִית לְבַתֵּר לְתַתָּא, בַּר אֵלִיהוּ לֹא הָיָה עוֹד אָדָם שֶׁיַּעֲלֶה לְשְׁמַיִם הַרוּחַ שְׁלוֹ וַיֵּרֵד אַחֵר כְּךָ לְמַטָּה וְיֶתְלַבֵּשׁ בְּגוּפוֹ רַק אֵלִיהוּ, דְּאֵיהוּ סָלִיק לְעֵילָא וְנַחִית לְתַתָּא שֶׁהוּא עֵלָה לְמַעְלָה וַיֵּרֵד לְמַטָּה.

(דף קצו ע"א, ובביאורינו כרך ח עמ' רט-ריא)

עֲנִין הָעֵיוֹן וְהַתְּבוּנָנוֹת בְּדַרְכֵי הַשִּׁי"ת

רַבִּי יוֹסִי פָתַח לְדְרוּשׁ בְּסִתְרֵי תוֹרָה, וְהַתְּחִיל לְפָרֵשׁ מַה שְּׁפָתוּב מָה רַב טוֹבָךָ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירֵאִיךָ, פְּעַלְתָּ לְחוֹסִים בְּךָ נֶגֶד בְּנֵי אָדָם, וְאָמַר מַה שְּׁפָתוּב מָה רַב טוֹבָךָ כִּינָּה נֶרְמֵד שְׂכַר הַצְּדִיקִים לְעוֹלָם הַבָּא, וְהַקְדִּים וְאָמַר כִּי כִּמָּה אֵית לֹון לְבַנֵּי נֶשָׁא לְאַסְתַּפְלָא כִּמָּה יֵשׁ לְהֵם לְבַנֵּי אָדָם לְעֵין וְלַהַתְּבוּנָן בְּדַרְכֵי ה', שְׁלֹא יַעֲשׂוּ אֶת הַמְּצוֹת כְּמַצּוֹת אֲנָשִׁים מְלַמְּדֵה, וּלְמַנְדַּע בְּאַרְחוּי דְקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְגַם לְדַעַת

בְּעֵינֵן בְּסוּד לְבוּשׁ חֲשַׁמֵּל שְׂבוּ נִזְדַּכְכוּ כֹּל יְסוּדוֹתֵיהוּ הַגְּשָׁמִיִּים וְאַחֵר כְּךָ עֵלָה הַשְּׁמַיִם, וּבְעֵנָא אֶתְקָרִיב לְגַבִּי אֲשָׁא וְיִכִּיל לְמַקְרָב וּבְזֵה לְבוּשׁ הָעֵינֵן הֵיךָ מִתְקָרֵב אֶל אֲשׁ הָאוֹכְלָת, וְהֵיךָ יָכוֹל לְהִתְקָרֵב כִּי לֹא הֵיךָ לוֹ הָאֵשׁ, אוּף הָכִי אֵלִיהוּ כִּמּוֹ כֵּן הֵיךָ אֲצַל אֵלִיהוּ הַנְּכִיבֵי דְכְתִיב וַיַּעַל אֵלֵיהוּ בַּסַּעֲרָה הַשָּׁמַיִם שְׁפָרוּשׁוֹ דְּעָאֵל בְּהֵיא סַעֲרָה שְׁנַכְנַס בַּסַּעֲרָה הֵיא שְׁהֵיא אוּר עֵלְיוֹן רוּחָנִי, וְאֶתְלַבֵּשׁ בֵּיה בְּהֵיא סַעֲרָה וְנִתְלַבֵּשׁ בְּזֵה הַסַּעֲרָה, וְנִזְדַּכְכוּ בּוֹ כֹּל יְסוּדוֹתֵיהוּ הַגְּשָׁמִיִּים, וְאַחֵר כְּךָ וְסָלִיק לְעֵילָא בַּסַּעֲרָה הֵיא עֵלָה לְמַעְלָה לְשְׁמַיִם.

וְרָזָא אֲשַׁפְחָנָא בְּסַפְרָא דְאָדָם קְדָמָאָה וּמִצָּאֵתִי סוּד בְּסַפְרוֹ שֶׁל אָדָם הָרָאוּן, דְּאָמַר בְּאֵינוּן תּוֹלְדוֹת דְּעֵלְמָא שְׁאָמַר בְּאוֹתָם הַתּוֹלְדוֹת שְׂיָבוֹאוּ לְעוֹלָם, רוּחָא חָדָא יְהֵא דִּיחֻת לְעֵלְמָא בְּאַרְעָא רוּחַ אַחַד יְהֵי שִׁירָד לְעוֹלָם הִנְהָ בְּאַרְצֵי, וְיֶתְלַבֵּשׁ בְּגוּפָא וְיֶתְלַבֵּשׁ בְּגוּף חֲמָרִי עַל יְדֵי אָב וְאָם, כִּי אֵלִיהוּ הוּא פִּינְחָס בֶּן אֱלֵעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן, וְאָמוּ הִיָּתָה מִבְּנוֹת פּוּטִיָּאֵל, וְאֵלִיהוּ שְׁמִיָּה וְשָׁמוּ יְהֵי אֵלִיהוּ, וּבְהֵיא גוּפָא יִסְתַּלַּק וּבְגוּף הֵיא יִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם, וְיִשְׁתַּלִּיל מְגוּפִיָּה וְיִשְׁתַּאֲר בַּסַּעֲרָה וְיִתְפַּשֵּׁט מְגוּפוֹ וְזֵה הַגּוּף הַגְּשָׁמִי אַחֵר שְׁנִזְדַּכְּךָ יִשְׁאַר בַּסַּעֲרָה, וְגוּפָא דְנְהוּרָא אַחְרָא יִזְדַּמֵּן לִיָּה לְמַהוּי גוּ מְלֹאכִי וְגוּף אַחֵר שֶׁל אוּר יִזְדַּמֵּן לוֹ לְהַלְבִּישׁ אֶת רוּחוֹ כְּדִי לְהִיֹּת בֵּין

דְּהָא בְּכַל יוּמָא וְיוּמָא (דף רב ע"ב) קָלָא נְפִיק וְאֶכְרִיז וְאָמַר, אֶסְתַּמְרוּ בְּנֵי עַלְמָא, טְרוּקוּ גְלִי חוּבִין, אֶסְתַּלְקוּ מִרְשָׁתָא דְתַפְּסִיס, עַד לָא יִתְפָּסוּן רְגְלֵיכוּן בְּהַאי רְשָׁתָא.

גְּלַגְלָא סְחָרָא תְדִיר, סְלִיק וְנַחֲתִית, וְוִי לְאִינוּן דְדַחֲיִין רְגְלֵיהוּ מְגוּ גְּלַגְלָא, דְּהָא נְפִלִי לְגוּ עוּמְקָא דְטַמִּיר לְאִינוּן חֵיבִי עַלְמָא, וְוִי לְאִינוּן דְנַפְלִין וְלָא יְקוּמוּן, וְלָא יִנְהָרוּ בְּנַהוּרָא דְגְנִיז לְצַדִּיקֵי אֵלְמָא דְאֵתִי.

זְפִאִין אִינוּן צַדִּיקֵי אֵלְמָא דְאֵתִי, דְכַמְהָ נְהוּרִין גְנִיזִין לוֹן, כְּמָה עֵדוּנִין בְּהוּא עַלְמָא טַמִּירִין לוֹן, דְכַתִּיב מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאָיְךְ, מָה רַב טוֹבָךְ, הָא אוּקְמוּהָ, דָּא הוּא אוּר דְגְנִיז לְצַדִּיקֵי אֵלְמָא דְאֵתִי, דְכַתִּיב (בראשית א ד) וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוּר כִּי טוֹב, וְכַתִּיב (תהלים צו יא) אוּר זְרוּעַ לְצַדִּיק וְלִישְׁרֵי לֵב שְׂמַחָה, וְעַל דָּא מָה רַב טוֹבָךְ, כְּתִיב הֲכָא מָה רַב טוֹבָךְ, וְכַתִּיב הֲתָם וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוּר כִּי טוֹב.

מְתוּק מְדַבֵּשׁ

לְתוֹךְ עֵמֶק הַגִּיחֵנָם, דְטַמִּיר לְאִינוּן חֵיבִי עַלְמָא הַשְּׁמוּר לְאוּתָם רְשָׁעֵי הָעוֹלָם, וְוִי לְאִינוּן דְנַפְלִין וְלָא יְקוּמוּן אוּי לְאֵלוּ הַרְשָׁעִים שְׁהֵם נוֹפְלִים לְתוֹךְ הַגִּיחֵנָם וְלָא יְקוּמוּ וְלָא יֵצְאוּ מִשָּׁם לְעוֹלָם, וְלָא יִנְהָרוּ בְּנַהוּרָא דְגְנִיז לְצַדִּיקֵי אֵלְמָא דְאֵתִי וְלָא יֵאִירוּ בְּאוּר הַגְּנִיז לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא, וְאוּי לוֹ לְמִי שְׂנֵדְחָה מִהָאוּר הַזֶּה.

זְפִאִין אִינוּן צַדִּיקֵי אֵלְמָא דְאֵתִי אֲשֶׁרֵיהֶם הַצַּדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא, דְכַמְהָ נְהוּרִין גְנִיזִין לוֹן כִּי כְּמָה אוּרוֹת גְּנִיזִים וְשְׂמוּרִים לָהֶם, כְּמָה עֵדוּנִין בְּהוּא עַלְמָא טַמִּירִין לוֹן כְּמָה מְעַרְנִים צְפוּנִים לָהֶם בְּעוֹלָם הַהוּא, דְכַתִּיב מָה רַב טוֹבָךְ אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאָיְךְ, וּמְפָרֵשׁ מָה שְׂכַתוּב מָה רַב טוֹבָךְ, הָא אוּקְמוּהָ הָרִי כְּבָר בְּאֵרוּ הַחֲבָרִים, כִּי דָּא הוּא אוּר דְגְנִיז לְצַדִּיקֵי אֵלְמָא דְאֵתִי זְהוּ הָאוּר הַגְּנִיז שְׂגִנְזוּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְצַדִּיקִים לְעוֹלָם הַבָּא, דְכַתִּיב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוּר כִּי טוֹב הָרִי שְׂהָאוּר נִקְרָא טוֹב, וְכַתִּיב אוּר זְרוּעַ לְצַדִּיק וְלִישְׁרֵי לֵב שְׂמַחָה פְרוּשׁ שְׂהָאוּר מוּכָן לְצַדִּיק, וְעַל דָּא וְעַל זֶה כְּתוּב מָה רַב טוֹבָךְ, וּמְפָרֵשׁ כְּתִיב הֲכָא כְּתוּב כָּאן בְּשִׁכְרֵי הַצַּדִּיקִים לְעֵתִיד לְבוֹא מָה רַב טוֹבָךְ, וְכַתִּיב הֲתָם וְשָׁם בְּמַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית כְּתוּב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאוּר כִּי טוֹב הָרִי גְזָרָה שְׁוָה, מָה "טוֹב" שֶׁל מַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית נֶאֱמַר עַל הָאוּר, אֵף כָּאן בְּשִׁכְרֵי הַצַּדִּיקִים "טוֹבָךְ" נֶאֱמַר עַל הָאוּר, וּפְרוּשׁוּ מָה רַב וְגִדּוּל אוּרְךָ, אֲשֶׁר צָפַנְתָּ לִירְאָיְךְ.

(דף רב ע"א-ע"ב, ובביאורינו כרך ט עמ' כ"ד)

בְּדַרְכֵי שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׂכַתוּב (דְּנִימִס כח ט) וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכֵי, וְעוֹד דְרָשׁוּ חֲכָמֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה (פְּמַסְקֵת שְׁנַת דף קלג עמוד ז) מָה הוּא חֲנוּן וְרַחוּם אֵף אֶתְהָ הֵיָה חֲנוּן וְרַחוּם.

דְּהָא בְּכַל יוּמָא וְיוּמָא (דף רב ע"ב) קָלָא נְפִיק כִּי בְּכַל יוֹם וְיוֹם יוּצֵא קוּל מְצַד הַתְּפִאָרַת שְׂבוּ הַשְּׁפַעַת הַרְחָמִים, וְאֶכְרִיז וְאָמַר וּמְכָרִיז וְאָמַר, כְּלוּמַר שְׂמַתְפַּשְׁט הַקוּל בְּכַל הָעוֹלָמוֹת, וְנִשְׁמַתוּ שֶׁל אָדָם שׁוֹמַעַת אוּתוֹ, אֶסְתַּמְרוּ בְּנֵי עַלְמָא הַשְּׁמָרוּ וְהִזְהָרוּ בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁלֹּא תַחַטְאוּ עוֹד, טְרוּקוּ גְלִי חוּבִין סְגְרוּ אֶת פִּתְחֵי הָעוֹנוֹת בְּפְנֵי הַיַּצֵּר הָרַע, שֶׁלֹּא יִמְצָא פִּתַח פִּתּוּחַ לְהִסִּית אֶתְכֶם, אֶסְתַּלְקוּ מִרְשָׁתָא דְתַפְּסִיס הַסְתַּלְקוּ מִרְשַׁת הַיַּצֵּר הָרַע הַתּוֹפֵס וְהַצּוֹדֵה בְּנֵי אָדָם, כְּמֵאֲמַר חֲכָמֵינוּ זְכוּרֵנָם לְבִרְכָה (אֲבוֹת פְּרָק ג מִשְׁנֵה ט"ו), וּמְצוּדָה פְרוּסָה עַל כָּל הַחַיִּים, וְרִצּוֹנוֹ לומר שֶׁתִּתְקַנוּ בְּהַקְדָּם מָה שְׂחַטְאֵתְכֶם, עַד לָא יִתְפָּסוּן רְגְלֵיכוּן בְּהַאי רְשָׁתָא עַד שֶׁלֹּא יִהְיוּ נִתְפָּסוֹת רְגְלֵיכֶם בְּמַצּוּדוֹת הַיַּצֵּר הָרַע.

וְאָמַר עוֹד כִּי גְלַגְלָא סְחָרָא תְדִיר הַגְּלַגֵּל שֶׁל הַנְּהַגַת הָעוֹלָם שְׂפִידֵי הַמַּלְכוּת [הַשְּׂכִינָה] סוֹכֵב וְחוֹזֵר תְּמִיד, סְלִיק וְנַחֲתִית לְפַעֲמִים עוֹלָה וּמִתְגַּבֵּר הַרְחָמִים, וְלְפַעֲמִים יוֹרֵד וּמִתְגַּבֵּר הַדִּין, וְוִי לְאִינוּן דְדַחֲיִין רְגְלֵיהוּ מְגוּ גְּלַגְלָא אוּי לְאֵלוּ שְׂדוּחִים אֶת רְגְלָם מִתּוֹךְ הַגְּלַגֵּל שֶׁל הַמַּלְכוּת [הַשְּׂכִינָה], כְּלוּמַר שְׂאִינָם רוּצִים לְהַתְנַהֵג בְּהַנְּהַגַת הַתּוֹרָה וְרוּדְפִים אַחֲרֵי שְׂרִירוֹת לְכֶם הַזְּוָנָה וּמִתְדַבְּקִים בְּהַחֲצִינֵי, דְּהָא נְפִלִי לְגוּ עוּמְקָא כִּי אַז הֵם נוֹפְלִים